

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoș), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Aurigeana”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Casa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Casa de păstrare”, (Mercurea), „Casa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpăna”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dunăreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănițerul”, „Hajegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iloa-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătămăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăna”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Viadeasa”, „Vulturul”, (Tășnad), „Zărăndeană”, „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 fileri.

„Din moarte la viață”.

După o iarnă din cele mai strașnice, iată de nou reînviată natura.

După cele mai teribile suferințe și după moartea de ocară pe lemnul crucii, iată Mântuitorul lumii înviat într-o mărire.

După veacuri grele între viață și moarte iată poporul românesc redeșteptat, reclamându-și partea ce i-se cuvine la soarele vieții.

Din două mici țerișoare slabe, tributare Turcilor, iată o Românie neatârnată, care în baza suveranității sale își are asigurată dezvoltarea tuturor bunurilor spirituale și materiale.

Iată frații noștri din mica Bucovină bucurându-se de un grad oarecare de autonomie, la a cărei adăpost progresează din zi în zi pe toată terena vieții.

Iată și frații noștri din Basarabia și Macedonia, deși sub dominațiuni absolutiste, porniți în timpul din urmă și ei spre o viață mai de nădejde.

Și totașa și alți frați ai noștri răslățiți prin alte țări.

Dar noi, Românii din Ungaria?

Veacuri dearândul în robie politică, fără libertate individuală, fără proprietate de pământ, fără școli, fără alte organizațiuni culturale și economice, fără o clasă cultă, fără meseriași, fără negustori, — am fost un popor de țărani săraci și năcăjiți.

Anul 1848 a adus și pentru noi o eră de mari nădejdi.

Dela această dată se pornește mai ales o desmormire a sufletelor și un început de lucrare îmbucurătoare cu perspective largi, cu ținte nobile și luminoase.

Viața noastră bisericească se organizează, se completează în mod foarte îmbucurător.

Sub aripile bisericii se sporesc institutele de cultură: școlile medii și cele primare, de băieți și fete. Fiecare sat își întemeiază pepiniera sa de cultură: școala, pentru care din an în an se crește în centrele arhidiecezelor și diecezelor un contingent tot mai bun și mai numărös de învățători.

Poporul românesc se sporește la număr, progresează în cultură, progresează în avere.

Sporindu-se numărul bărbaților și femeilor cu învățătură de carte se sporește și numărul asociațiilor culturale și economice, cum sunt: „Asociațiunea”, „Societatea pentru fond de teatru”, asociațiunile culturale din Maramurăș și Arad, reuniunile de femei, reuniunile de cântări și lectură, reuniunile de meseriași etc.

În acelaș timp se sporesc ziarurile și revistele, nu mai puțin și scrierile de tot felul. Pe urma lor se întemeiază biblioteci mai mari în centrele culturale, în sediul proto-popiatelor, în parohii, la școli și peste tot bibliotecile populare.

Cărturărirea din an în an se apropie în număr tot mai mare și cu râvnă crescândă de popor, dându-i povețe mai ales în privința economică.

Însăș băncile noastre, cu toată critica ce li-se face din unele părți, denotă un progres față de trecut. Și totașa și revista aceasta, — întințată acum 10 ani pentru promovarea a o parte mare a intereselor românești, îndeosebi pentru promovarea intereselor noastre economice, în primul rând însă a intereselor reprezentate de băncile noastre,

— această revistă a stăruit, pe cât i-a stat în putință, pentru rezolvirea problemelor ce și-a fost pus dela început drept deviză. Ea a creat un fel de solidaritate între bănci și a povățuit pe cei grupați în jurul lor pe calea, pe care mergând, să poată asigura deodată cu viitorul băncilor și binele poporului nostru, avizat la sprijinul acestor bănci. A tratat pas de pas chestii din toți ramii economiei naționale și a indicat cu orice prilej mijloacele proprii de a crea o stare mai prosperă a vieții noastre ca popor.

Trebue să constatăm însă și noi de data aceasta cu durere — împreună cu celelalte ziare și reviste ale noastre — că o nouă evoluțiune plină de cele mai mari primejdii a început în viața poporului nostru. Libertatea de dezvoltare, multă- puțină, de care am beneficiat vr'o 60 de ani și cu al cărei sprijin am făcut un pas mai însemnat spre progres, — această libertate din zi în zi devine pentru noi mai restrânsă.

Toate bunurile noastre morale și materiale ne sunt din zi în zi atacate tot mai vehement și din mai multe părți; iar viața noastră actuală este un sbucium continuu și dureros. Puterea noastră de rezistență începe a fi slăbită prin acțiunea de destrămare pusă la cale de o mână nevăzută, care încurajază hărțuțiile dintre frați și părăsirea drapelului sub care am luptat până de curând cu toții pentru binele poporului și al patriei.

Ar trebui să desperăm în mijlocul pericolilor de tot felul, în care am ajuns, dacă n'am avea încredere în dreptatea dumnezeiască și în geniul poporului nostru, care a trecut prin pericole și mai mari decât cele actuale.

Rânduelile firii însă covârșesc adesea rânduelile omenești.

În poporul nostru este putere nesecată. Forțele ce rezidă în el trebue să le prindem și să le organizăm.

Timpurile grele, prin cari trecem, pericolele ce ne amenință din toate părțile reclamă dela noi, tocmai în aceste împrejurări excepționale, efortări extraordinare pentru salvarea intereselor noastre amenințate.

Fie ca aceste zile mari de sărbătoare, în cari ni-se prezintă înaintea ochilor sufletești icoana celei mai desăvârșite jertfiri și a celui mai perfect altruism, să fie pentru toți Românii, și pentru cei grupați în jurul băncilor îndeosebi, exemplu de reculegere și de luptă pentru salvarea tuturor bunurilor noastre sufletești și materiale, ca astfel vii să fim în veci.

Sicitațiile de imobilități după noua lege execuțională.

I.

În art. de lege XLI din 1908, prin care se modifică și întregeste legea execuțională (nuvela legii exec.) se cuprind dispoziții noue și în privința licitațiilor de imobilități. (§§. 21—27).

Unele din dispozițiile acestea nefiind de tot clare și precise încât să excludă orice dubietate asupra interpretării lor — este chemarea literaturii de specialitate juridică, dar mai cu seamă a judicaturei a arăta, care este interpretarea corectă a pasagiilor dubii din textul legii.

Mărimea sumei, ce este a se depune ca vadiu o putea fixa până acum judecătoria, ținând seamă de ofertul executentului — fără nici o restricțiune; în viitor, conform nuvelei, vadiul nu poate fi mai mic decât 5% și mai mare decât 20% ale prețului de strigare. (§. 21 alinea 1). Nu sunt obligați a depune vadiu: erarul; apoi 1. societățile pe acții și însoțirile cu sediul în Budapesta, cari în sensul §. 10 al art. de lege XXX: 1889 sunt îndreptățite a emite scrisuri fonciare scutite de impozit, sau a căror fonduri de rezervă, create în sensul §§. 4 și 11 al art. de lege XXXVI: 1876 fac cel puțin K 3 milioane și 2. Asociațiunea centrală de credit înființată pe baza art. de lege XXIII: 1898 — la licitații de astfel de imobilități, asupra cărora au înțabulate vre-o pretenșiune. (§. 21, alinea 2). De sine înțeles, că dreptul Băncii Austro-Ungare, al „Institutului de credit fonciar ungar“ („Magyar Földhitelintézet“) și al „Institutului de credit fonciar al micilor proprietari“ („Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“) de a participa la licitații fără a depune vadiu, drept garantat prin alte legi mai vechi, a rămas nealterat.

Dupăce, conform dispozițiilor noiei legi, imobilitățile în viitor nu pot fi vândute sub un anumit preț minimal în proporțiune cu prețul de strigare, fixarea acestuia este de o deosebită importanță. Ca nu cumva prețul de strigare prea mare stabilit pe baza §. 148 al legii exec. actuale după darea directă de stat, să impedeze vânzarea prin licitație a imobilităților — nuvela autorizează pe executor, ca înainte de emiterea edictului de licitație, să efectuiască prețuirea imobilităților prin doi experți, cari sunt a se numi din partea judecătoriei. În cazul acesta servește ca preț de strigare prețul stabilit de experți. (§. 22).

Edictul de licitație este a se publica în viitor numai odată în foaia oficială, va să zică și în cazul acela, când prețul de strigare al imobilităților trece peste K 4,000. (§. 23).

Cazurile în cari, după §. 156 al actualei legi exec. s'a licitat și *partea comproprietarilor neexecuți*, fără învoirea acestora, numai din motivul că prețul de strigare al realităților întregi nu trece peste o anumită sumă — încetează cu totul și licitația se poate ține de regulă numai pe partea execuțiilor. Licitația se poate ordona pe imobilitățile întregi numai în caz, când ceialaltii și anume *toți* comproprietarii o cer aceasta în timp de 15 zile socotite dela afișarea edictului de licitație, anticipând totodată speșele publicării noului edict, ce este a se emite. Comproprietarii, cari participă la licitație, au să depună din vadiu numai atâta, cât cade din acela asupra părții celorlalți comproprietari. (§. 24).

Paragraful 25 al nuvelei pune capăt abuzurilor, ce le comiteau până acum „*încredințații*“ (*strohmann-ii*) *execuțatului*, prin aceea, că sacrificând vadiul făceau *oferte atât de urcate* încât țineau departe pe licitanții

serioși și apoi neplătind prețul oferit, trăgănu întreaga procedura, în care timp executul rămânând în posesiunea imobilelor trăgea folosul acelor. Îndeosebi s'a întâmplat foarte adeseori că pentru o parțelă fără preț, dezinată de execut a se vinde la locul prim — s'a oferit un preț atât de mare, încât acela a acoperit pretensiunile executanților. În urma căreia executorul a fost obligat să sisteze licitația, ceea ce repetându-se în continuu întreaga procedura a fost zădărnicită. Cu considerarea la aceste cazuri, conform nulei: acela, care a oferit mai mult decât prețul de strigare, dacă ofertă mai bună nu se face, este dator a întregi imediat vadiul în proporția procentului original, luând de bază prețul oferit de el; iar dacă nu o face aceasta, ofertul nu i-se ia în considerare și licitația trebuie continuată fără amânare. Dela licitația mai departe licitantul, care nu și-a întregit vadiul este exchis. La continuarea licitației, dacă alt ofertă nu se face, mai înainte însă a licitat și altul, imobilele se consideră ca cumpărate de acesta; iar dacă au licitat mai mulți, rămân pe acela, care a oferit mai mult (§. 25, alineă 1 și 2).

Înainte de toate este întrebare când trebuie să pretindă organul judecătoresc întregirea vadiului: înainte de defigerea termenului precluziv sau după ce acela a trecut fără rezultat? După textul legii: „dacă nimeni nu voiește să ofere mai mult”. Dar conform §. 170 al legii exec. nemodificat, ci numai întregit prin §. 25 al nulei, termenul precluziv încă se defigă numai atunci: „dacă nimeni nu voiește să ofere mai mult”. Având deci în vedere, că cuvintele identice ale legii au înțeles identic, ar urma că organul judecătoresc trebuie să pretindă întregirea vadiului deodată cu defigerea termenului precluziv și dacă respectivul nu se conformează să continue din nou licitația fără a aștepta termenul precluziv. Cu toate acestea, după adevăratul lor înțeles, cuvintelor: „dacă nimeni nu voiește să ofere mai mult” întrebunțate în §. 25 al nulei nu li-se poate atribui înțelesul, care-l au în §. 170 al legii exec., că adică a urmat o pauză în facerea ofertelor, — ci trebuie interpretate așa, că alt ofertă de fapt nu s'a făcut. Iar după ce ofertă mai nouă se poate face și în cursul termenului precluziv și astfel înainte de expirarea aceluia nu se poate constata cu deplină siguranță, că „nimeni nu voiește să ofere mai mult”: interpretarea corectă a legii trebuie să fie, că întregirea vadiului se poate pretinde numai după ce termenul precluziv a expirat fără rezultat. De părerea aceasta este și comentatorul chemat al nulei execuționale Dr. Iming Conrad, secretar de stat în min. justiției.

Din trecutul tovarășilor economice ale Ungariei.

(Continuare)

VIII. Insoțirile săsești de păstrare și credit rurale și tovarășile economice.

Toți știm că poporul săsesc, care a trăit veacuri de-arândul la adăpostul celor mai largi privilegii, neîntrerupt în contact cu cultura germană și peste tot în condiții de dezvoltare foarte priincioase, — este cel mai bine situat dintre toate popoarele din patrie atât în privința culturală, cât și în privința economică.

Orașe și orașele cu comerț, industrie și meserii bine dezvoltate, cu institute de învățământ de tot felul, la nivel înalt; cu sate ca orașele, cu case și edificii economice, să nu-ți dorești mai bune, cu vite de soiul ales, cu grădini și câmpuri cultivate în

mod sistematic, cu o populație știutoare de carte și harnică, cu o preoție distinsă, unică în felul ei, în fine cu o situație materială foarte prosperă, — iată icoana poporului săsesc.

Și acest popor a știut să se îngrădească la timp și cu alte instituții moderne neapărat trebuincioase prosperării orașenilor și sătenilor.

O reuniune agricolă mamă, cu filiale în toate cercurile pretoriale, stăruie de un șir lung de ani pentru ameliorarea tuturor ramilor agriculturii la poporul săsesc.

Dar acest popor prevăzător și circumspect a cunoscut de mult nu numai importanța economică, ci în același timp și importanța socială și morală ce însoțirile exercită asupra ridicării populației dela sate.

De aceea deja la 1885, adică acum sunt 25 de ani, au început să înființeze la sate *insoțiri de păstrare și credit sistem Raiffeisen*, iar dela 1906 *insoțiri de consum și insoțiri pentru asigurarea vitelor*.

a) Insoțirile de păstrare și credit.

Numărul insoțirilor de păstrare și credit eră, conform raportului dela 5 Octomvrie 1908 de 139 cu 10,679 tovarăși (față de 134 insoțiri cu 9,889 tovarăși în 1907). Deci o creștere de 5 insoțiri și 790 tovarăși.

Insoțirile cari și-au prezentat socotelile sunt în număr de 133. Dintre aceste 124 insoțiri și-au încheiat socotelile cu câștig mai mare sau mai mic, iar 9 cu pierderi; nu însă cu astfel de pierderi cari să le priprimejdiască existența, ci cu pierderi pe urma cărora toate se pot reculege.

Prezentăm aici bilanțul celor 133 insoțiri de păstrare și credit la finea anului 1907:

	Active:	
	La 31 Dec. 1907	Față de 1906.
Numărar	261,251.95	+ 37,979.36
Imprum. pe cambii	1,106,103.71	- 196,100.47
„ „ obligații	6,065,849.76	+ 1,215,107.41
Realități	653,812.46	+ 105,146.31
Depuneri la cassa de păstr. gen. din Sibiu	834,169.18	+ 272,509.62
Diverși debitori	128,833.51	+ 12,872.42
Mobilier	20,598.42	- 380.39
Interese anticipate	28,045.80	+ 786.20
„ restante	74,126.66	+ 2,423.64
Rezerve	552,605.48	+ 60,828.39
Pierderi la 9 insoțiri	13,965.74	+ 3,512.78
Total	9,739,362.67	+ 1,514,684.66
	Pasive:	
Părțile fundamentale ale membrilor	259,897.89	+ 18,190.95
Depunerile spre fructificare cu excepția rez.	5,970,562.22	+ 1,341,494.60
Rezervele	456,064.12	+ 75,606.88
Imprumuturi dela cassa de păstrare gener. din Sibiu	2,344,233.80	+ 16,529.34
Diferiți creditori	22,685.63	- 17,134.94
Inter. primite anticipativ după imprumuturi	45,791.50	- 2,168.87
Fondul de rezervă	430,891.24	+ 62,151.35
Alte rezerve	95,608.61	+ 9,616.59
Pasivele rezervelor	26,105.63	- 10,628.09
Prof. curat (la 124 insoț.)	87,522.03	+ 21,026.85
Total	9,739,362.67	+ 1,514,684.66

Activele celor 133 însoțiri de păstrare și credit la finea anului 1907 fac: K 9.739,362·67, din cari profitul curat K 87,522·03, rezervele K 456,064·12, iar depunerile (afară de rezerve) au crescut cu K 1.341,494·60 și se ridică la aproape K 6 milioane.

Față de aceste depuneri stau ceva peste K 7 milioane datorii, așa că deosebirea între Debit și Credit este totuș negativă. Dar în ultimii ani se poate constata o scădere treptată a acestei diferențe negative, care devine și mai neînsemnată dacă vom considera drept depuneri spre păstrare ale membrilor cotele fundamentale în suma de K 259.897·89.

Nu trebuie scăpat din vedere că o parte mare a banilor împrumutați este întrebuințată pentru agonisirea de pământ și pentru valorizarea acestuia, prefăcută fiind astfel în avere reală. Însoțirile ca atare și-au sporit realitățile în anul trecut cu K 105,146·31, dovadă că ele și-au pus de deviză și protecția pământului strămoșesc.

b) Secțiile pentru asigurarea vitelor.

În cadrele a trei însoțiri de păstrare și credit au funcționat în 1907 și trei însoțiri pentru asigurarea vitelor. Aceste au avut o influință foarte binefăcătoare asupra populațiunii.

Ele au plătit în total drept despăgubire în 25 de cazuri suma de K 4041 și totuș au încheiat afacerile cu un fond de asigurare considerabil de K 8,468·31.

Conducătorii acestor însoțiri de asigurare exprimă dorința foarte laudabilă și îndreptățită ca exemplul lor să aibă mulți imitatori.

c) Însoțirile de consum.

La finea anului 1907 se aflau în comunele săsești 30 însoțiri de consum cu 1880 membri. Din aceste 25 și-au încheiat socotelile la finea anului cu Active de K 195,405·49 anume + K 83,739·83 față de anul 1906.

Ele nu au lucrat pretutindeni cu acelaș succes; peste tot însă ele au produs un venit curat de K 7,434·66, cu aproape K 2,000— mai mult decât în anul precedent.

Fondurile de rezervă au ajuns la suma de K 9,647·47, iar cotele fundamentale ale membrilor la suma de K 19,335·40.

Prețul mărfurilor vândute de către cele 25 însoțiri a atins suma de K 440,444·12; iar al acelor cumpărate suma de K 451,682·13, din cari mărfuri în suma de K 292,341·72 procurate dela „Centrala însoțirilor de consum”, ale cărei socoteli la finea anului 1907 s’au încheiat astfel:

Active:

Numărare	K	151·42
Pretenziuni	„	17,524·19
Mărfuri	„	60,293·75
Aranjamentul localului	„	2,202·22
		Total K 80,171·58

Passive:

Cuotele membrilor	K	5,800—
Datorii la casa de păst. gen. din Sibiu	„	50,760·90
Alți creditori	„	20,687·33
Profit curat	„	2,923·35
		Total K 80,171·58

Contul profit și pierdere.

Perderi:

Aranjamentul localului	K	407·10
Cheltueli de reviziune	„	812·82
Interese	„	2,606·94
Cheltueli de afaceri	„	35,783·62
Contribuție	„	616·22
Profit curat	„	2,923·35
		Total K 43,150·05

Profit:

Mărfuri	K	43,150·05
-------------------	---	-----------

d) Centrala însoțirilor Raiffeisen.

Pe timpul dela 1 Iulie 1907 până la 30 Iunie 1908 are active de K 21,340·18 și a realizat un profit curat de K 532·83.

Centrala a aranjat în 1907 al patrulea curs pentru cassierii însoțirilor, la care au participat 20 de persoane aplicate în serviciul însoțirilor de păstrare și credit; iar în 1908 s’a aranjat al doilea curs de contabilitate pentru persoanele aplicate în serviciul însoțirilor de consum, la care au participat 4 persoane.

De încheiere mai amintim că Centrala constă la 5 Octombrie 1908 din 172 de însoțiri, anume:

a) 139 însoțiri de păstrare, și credit:

b) 30 „ „ consum.

c) 1 „ „ pivniță.

d) 2 institute mai mari: Cassa de păstrare generală din Sibiu și Centrala însoțirilor de consum.

(Se va continua).

Băncile noastre — luate la țântă.

Ziarele maghiare șoviniste fac mare caz din apariția unei broșuri în limba engleză, scrisă desigur la comandă și intitulată: „Chestiunea naționalităților — ca afacere”, al căreia autor anonim (Veridicus) se străduiește a convinge străinătatea: că „în Ungaria chestiunea naționalităților nu este altceva, decât o simplă speculație de bancă, bazată pe ațâțarea contrastelor naționaliste”.

Pentru a o documenta (?) aceasta „Veridicus” spune cetitorilor minciuna, că în fruntea băncilor stau tot agitatori și aduce în legătură sporirea și dezvoltarea băncilor noastre cu procesul memorandumului și cu răscoala, mai corect cu măcelul săvârșit de honvezii maghiari din Pánade, a căreia urmare a fost — zice — că în comitatul Albei-inf. s’au fondat mai multe bănci românești noue (?).

Tot numai interesul băncilor l-au avut în vedere agitatorii și cu decretarea activității politice, căci pasivitatea nu le eră prielnică și imediat după părăsirea ei băncile românești s’au înmulțit rapid, din 1890—1904 dela 17 la 82 iar, capitalul lor a crescut dela

K 1.843,300 la K 8.725,000 (!). Dintre cei 15 deputați naționaliști valachi 13 sunt directori de bancă sau oameni de bancă conducători! De încheiere „excelenta broșură“ cum o numesc ziarele maghiare are următoarele acorduri finale: „Cu naționalitățile, cu poporul se va putea face pace, dar cu conducătorii, cu deputații-directori de bancă niciodată! Ei nu doresc pacea, lor le trebuie luptă, pentru că așa o cere — interesul! Pacea ar însemna pentru ei totala nimicire a băncilor lor rentabile, pentru că întreprinderile acestea au putut deveni și pot fi rentabile numai în luptă și prin agitație.

„Excelenta broșură“ a lui „Veridicus“, cum vedem, nu este alta, decât o scriere de tendență, care prin reeditarea în străinătate a minciunilor și calumniilor, ce de atâtea ori s'au răspândit aici acasă asupra băncilor noastre și a conducătorilor lor se înșirue în mod demn lângă alte asemenea scrieri, ce din când în când apar în străinătate, la comanda șovinistilor noștri, pentru a seduce opinia publică asupra adevăratelor stări dela noi și a justifica măsurile de opresiune, ce tot mai întetit se iau contra instituțiilor nemaghiare de tot felul.

Adunarea generală a „Racoțanei“.

La 5 crt. și-a ținut acest institut adunarea generală, care după campania detestabilă pornită contra celor mai valoroși membri ai direcțiunii de contabilul suspendat, a fost așteptată cu mult interes.

S'a și pus totul în mișcare din partea contrarilor direcțiunii, ca să participe cât mai mulți acționari la adunare, ceea ce a și succedat. Din 2000 acțiuni au fost depuse 1,565, și au participat la adunare 47 acționari — cea mai mare parte din Vale — cu 346 voturi.

Adunarea a fost condusă de președintele direcțiunii domnul *Nicolae Racoța*; ca notar a funcționat domnul *Dr. Alexandru Morar*, iar ca verificatori ai procesului verbal domnii *Ioan Ittu* și *Nicolae Jurj*.

După constatarea capabilității de a decide asupra obiectelor puse la ordinea zilei, președintele deschide adunarea generală și prezintă acesteia bilanțul anului de gestiune 1908 dispunând citirea rapoartelor direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.

Din acest bilanț remarcăm la escont o creștere de K 375,354 (dela K 500,036 la K 875,390) iar la împrumuturi pe obligațiuni și ipotecare decreștere de K 26,195, la cele dintâi și de K 42,072 la ipotecare. În total activa a crescut cu K 300,000. În pasiva arată cea mai mare creștere reescontul (dela K 300,522 la K 460,786), și depozitele spre fructificare (dela K 467,621 la 577.246). Venitul brut a crescut cu K 28,093 la K 79,120, iar venitul curat aproape la dublul celui din anul trecut, cu K 13,783 la K 28,888.

Cu privire la împărțirea profitului curat direcțiunea a făcut următoarele propuneri, cari s'au primit fără nici o dezbateră: 8% dividendă dela K 200,000 adică K 16,000; dotațiune fondului de rezervă K 5,965.88; 18% tantiemă direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 3,399.84; fondului de pensuni K 2,377.76; 5% fondului cultural K 944.40; donațiuni K 200.

Astfel dividendă s'a fixat cu K 8 de acțiune plătită îndată după adunarea generală.

Ca punct următor a fost fixarea marcelor de prezentă pentru membri direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, cari au rămas neschimbate, ca și în anul trecut.

A urmat apoi discuția asupra punctelor puse la ordinea zilei pe baza cererii alor 20 acționari, și anume:

1. Modificarea statutelor, care s'a extins asupra textului întreg, dând ansă la discuții destul de interesante, dar obiective.

S'au făcut mai multe schimbări la textul propus de referent, dl Mihail Ittu, se înțelege cu consimțământul acestuia, pentru că majoritatea acționarilor, stătea în toate la dispoziția sa.

După stabilirea textului statutelor celor nouă, direcțiunea și comitetul de supraveghiere de până acum și-au depus mandatul.

Pentru compunerea unei direcțiuni nouă s'a ales o comisiune constatătoare din domnii Dr. Dionisie Roman și Ioan Vătășan din o parte, iar din cealaltă parte, a majorității domnii Mihail Ittu, silvicultor și Dr. Nicolau Petra, avocat. După pertractări îndelungate comisiunea a hotărât a nu candida nici un funcționar în direcțiune, iar cu privire la persoane a acceptat propunerile reprezentanților majorității, căci alte propuneri și așa nu aveau prospecte de a fi primite.

În direcțiune au fost propuși și aleși domnii: *Dimitrie Banciu*, farmacist și *Dr. Nicolae Petru*, avocat, ambii din Săliște; *Vasilie Tipuriță*, jun., Vale; *Romul Mircea*, protopresbiter, Mediaș; *Carol Varga*, notar, Șeica mare; *Ioan Hanzu*, paroh, Căcova; *Toma Stanciu*, paroh, Agârbiciu și *Ioan Axente*, paroh Boarta. În com. de supraveghiere au fost aleși doii: *Moise Opreș*, propr., Armeni; *Dumitru Ghibu*, Săliște; *Mihail Ittu*, silvicultor, Kaposvár; *A. Chetian*, paroh, Brătei și *Marian Peculea*, paroh, Bucerdea.

Punctul ultim din cererea acționarilor: *chestia amovării din post a contabilului I. Nistor*, cade după statute în competența direcțiunii, deci nu s'a admis la dezbateră, ci după alegerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere președintele a declarat adunarea generală de încheiată.

Direcțiunea nouă însă s'a compus în majoritate astfel, ca să poată fi reabilitat în post contabilul Ion Nistor, deși culpabilitatea acestuia pentru violarea secretului oficios a fost stabilită pe calea legii.

Că oare fi-vor în stare noua direcțiune și noile organe de control ale „Racoțanei“ să mențină și în viitor vaza și creditul de până-acum al acestui institut — va arăta viitorul.

O schimbare atât de radicală în persoanele conducătorilor și a organelor de supraveghiere, cum s'a făcut la „Racoțana“, poate să fie prielnică singuraticilor, dar arareori aduce un bine instituției însăși!

Dare de seamă.

În urma apelului lansat de biroul „Solidarității“ și a indemnurilor repetite apărute în revista noastră au intrat la cassa „Solidarității“, ca contribuiri în scopul angajării din partea „Asociațiunii“ a unui *conferențiar specialist în cele economice* următoarele sume:

Dela: „Albina“, Sibiu	K 200.—
„Bihoreana“, Oradea-mare	50.—
„Bistrițiana“, Bistrița	20.—
„Cârțișoreana“, Streza-Cârțișoara	10.—
„Codreana“, Băsești	10.—
„Coroana“, Bistrița	20.—
„Crișana“, Brad	50.—

Transport K 360.—

	Transport	K 360.--
„Doina“, Cămpeni	. . . . .	16·30
„Economia“, Cohalm	. . . . .	100.—
„Economul“, Cluj	. . . . .	50.—
„Frăţietatea“, Sadu	. . . . .	10.—
„Geogeană“, Geoagiu	. . . . .	20.—
„Oraviciana“, Oraviţa	. . . . .	50.—
„Progresul“, Ilia-murăşană	. . . . .	10.—
şi „Viitorul“, Ocna Sibiului	. . . . .	10.—
	Total	K 626·30

Suma de sus nici pe departe nu atinge speranţele legate de apelurile noastre repetite lansate în scopul amintit, peste cari — trebuie să o constatăm cu părere de rău — majoritatea institutelor noastre de bani prea a trecut uşor la ordinea zilei, căci dintre 150 câte sunt, abia 15 au găsit de cuviinţă a le da ascultare.

Voind a încheia acum lista şi a transpune la destinaţiune sumele incurse, venim a ruga din nou institutele noastre de bani, îndeosebi pe cele mai mari dintre ele, să grăbească a completa suma de sus la o sumă mai corăspunzătoare numărului lor şi forţelor materiale, ce ele reprezintă.

REVISTA FINANCIARA.

Situaţiunea.

Sibiu, 8 Aprilie 1909.

Noul transport de aur parte din America şi parte din Africa sudică anunţat pentru săptămâna aceasta în London, se pare, că încă n'a sosit; totuşi abundenţa de numărare se menţine pe toate pieţele. Singur stockul metalic al băncilor de emisiune lacome după aur, nu va arăta creşterea dorită.

O mare deosebire este în Berlin între piaţă şi Banca de emisiune. Pe când în piaţă e abundenţă de numărare şi discountul privat notează 2%, iar bani de zi se plătesc cu 2½%, situaţia Băncii imperiale în 3 crt. era şi mai nefavorabilă decât la 31 Martie. Deja la finea cvartalului Banca imperială avea 290 milioane M. în a. tr., iar în 3 crt. circulaţiunea de bilete supuse la dare s'a urcat până la 316 milioane M. Considerând încă la 31 Martie Banca imperială a escontat o sumă excepţional de mare în cambii cu durată de 5 zile, se speredă, că venind acelea la scadenţă situaţia Băncii se va ameliora în măsură esenţială.

Sumarul Băncii de emisiune austro-ungară încă conţinea la 31 Martie K 55·8 milioane bilete supuse la dare. Deşi situaţia pieţii nu prezintă o ameliorare mai esenţială, totuşi este speranţă, că sumarul proxim al Băncii se va încheia fără bilete supuse la dare în circulaţiune.

SOCIETĂŢI FINANCIARE ŞI COMERCIALE.

„Bocşana“, institut de credit şi de economii soc. pe acţii în Bocşa-montană. În adunarea sa generală dela 28 Februarie a. c. acest institut a hotărât urcarea capitalului dela K 100,000 — la K 200,000.— Direcţiunea publică acum „prospectul de emisiune“, conform căruia asupra acţiilor noue acţionarii vechi au drept de preferinţă cu preţul de K 105.—. Terminul de subscriere este 1 Maiu a. c.

*

„Cordiana“, institut de credit şi de economii în Fofeldea şi-a încheiat al XI-lea an de gestiune cu active în sumă de K 572,784 — (în 1907 K 471,986.—) şi la un venit brut de K 39,714 (în 1907 K 36,798.—) a avut un profit net de K 9,543 — (împreună cu filiala din Agnita) faţă de K 9040.— din anul precedent. Dintre singuraticile poziţii de activă o creştere mai mare arată: Cambiile de bancă dela K 406,371.— la K 495,178.— şi împrumuturile hipot. dela K 52,132.— la K 62,020.—. Pasivele încă s'au sporit şi anume Capitalul social prin versămintele emisiunii a II-a dela K 108,580.— la K 120,000.—. Rezervele dela K 20,300.— la K 24,127.—, iar prin dotaţia din profitul anului expirat vor ajunge la K 27,127.—. O creştere foarte considerabilă arată Reescontul dela K 20,151.— la K 108,285, lângă care institutul mai are şi datorii în Cont-curent — de cari în anul 1907 n'a avut — de K 22,537.—. Depunerile spre fructificare însă arată o reducere de K 27,079.— la K 276,336.—.

Adunarea generală s'a ținut în 28 Martie a. c. Direcţiunea a propus, ca din profitul net de K 9543.— să se distribue acţionarilor 8% dividendă, fondul de rezervă să se doteze cu K 3,000.— iar pentru scopuri de binefaceri a propus suma de K 761, cari propuneri s'au primit. În direcţiune s'a reales dl. *Alexe Manuil*, învăţător.

*

„Cugireana“, institut de credit şi economii în Cugir. Acest institut a continuat a se desvoltă şi în anul 1908. Bilanţul încheiat cu 31 Decembrie 1908 cu active de K 372,806.— (faţă de K 300,514.— din 1907) arată spor aproape în toţi ramii de operaţiune. Dintre active s'au sporit îndeosebi Cambiile escontate cu K 67,147.— la K 297,057.—, iar Cambiile cu acoperire hipotecară cu K 13,286.— la K 46,088.—. De asemenea a crescut poziţia: Diverse conturi debitoare dela K 7741.— la K 10,915.—. Reducere arată Împrumuturile hipotecare dela K 8247.— la K 4955.—, iar Împrumuturile pe obligaţiuni dela K 11,483.— la K 10,711.—. Pasivele anului 1908 comparate cu ale anului 1907 ne prezintă toate creştere. Au crescut Rezervele dela K 19,341.— la K 22,082.— cu K 2741.—. Fondul de penziuni de K 434.— la K 842.—, iar Interesele anticipate dela K 3405.— la K 5615.—. O creştere mai mare arată Depunerile spre fructificare dela K 189,267.— la K 211,779.—, iar Reescontul dela K 30,730.— la K 73,374.—. Venitul brut încă s'a sporit cu K 2372.— la K 30,591.— iar profitul net cu K 1411.— la K 8748.— şi reprezintă o rentabilitate a capitalului social de K 17½%.

*

„Insoţirea pentru valorizarea laptelui în Sălişte“, există deja de doi ani şi a avut cu 31 Decembrie 1908 353 de membri, cari au subscris tot atâtea părţi fundamentale à K 40, aşa că capitalul subscris insoţirii este de K 14,120.— vărsat însă numai K 5162.—. Totalul activelor, conform bilanţului încheiat cu 31 Decembrie 1908 se cifrează cu K 22,838.—. Dintre active poziţia principală este Bonul la Cassa de păstrare, Sălişte K 10,004. Depuneri spre fructificare a avut 1174.—. Debitori 8515.—, iar utenzilii în valoare de K 2673.—. Pasivele le formează fără de depunerile de membrii (capitalul social) de K 5162.— Fondul de rezervă de K 383.—. Împrumuturi la Cassa de păstrare, Sălişte K 5000.—. Preţul rămăşorilor K 12,285.—. Insoţirea a cumpărat lapte în decursul anului 1908 de K 7638.— a avut spese de administrare K 2066.— a dat salare K 833.—. A vândut unt de K 8539 — iar alte produse laterale de K 2219.

„*Noiana*“, *cassă de economii în Nou-român (cotton Făgăraș)*. Bilanțul acestui institut încheiat cu 31 Decembrie 1908 în comparație cu bilanțul anului precedent ne dă următorul tablou: Activele s'au sporit față de anul 1907 cu K 6,728 la K 165,507. Ramul principal de operațiuni îl formează Escontul, care s'a sporit cu K 13,280 la K 157,380. Deasemenea s'au sporit Imprumuturile hipotecare dela K 2,560 la K 2,960. Dintre pasive s'au sporit Rezervele dela K 60 la K 1,456. Reescontul dela K 18,777 la 47,684 (cam mult pentru K 42,000 cu capital și K 1,456 rezerve), iar Interesele tranzitoare dela K 6,847 la K 7,200. Depunerile spre fructificare s'au redus cu K 25,007 la K 60,936. Venitul brut a fost de K 14,455 (în 1907 K 13,206), iar profitul net de K 5,953, cu K 849 mai mare decât în 1907. Adunarea generală s'a ținut în 20 Martie a. c. și direcțiunea a propus, ca să distribue o dividendă de 6%, să se doteze Fondul de rezervă cu K 2,543, prin cecece va ajunge la K 4,000, iar Fondul de binefaceri cu K 29.

*

„*Ternovana*“, *institut de credit și economii în (cotton Caraș-Severin)*, a încheiat anul 1908 — al VI-lea an de gestiune — mai nefavorabil decât anul precedent. Totalul activelor arată o mică creștere de K 889 dela K 107,509 la K 108,398, care provine din creșterea pozițiilor Cassa în număr de K 1,886 (în 1907 a fost numai de K 434), a Cambiilor cu acoperire hipotecară, cari s'au sporit cu K 2,899 la K 55,006 și prin noua poziție Diversi debitori de K 5,125. Cambiile de bancă s'au redus cu K 8,002 la K 44,541. Dintre pozițiile de pasivă singur Fondul de rezervă arată o creștere de K 5,255 la K 13,538. Depunerile spre fructificare s'au redus dela K 48,235 la K 46,293, iar Reescontul dela K 19,797 la K 13,257. Venitul brut este cam egal cu al anului 1907 și se cifrează cu K 11,480 (în 1907 K 11,458), iar profitul net s'a redus cu K 766 la K 4,485. Adunarea generală s'a ținut la 14 Martie a. c.

*

„*Vittorul*“, *institut de credit și economii în Ocna-Sibiului* și-a încheiat cu 31 Decembrie 1908 primul bilanț, cu active de K 98,083. Cu toată activitatea și-a început-o numai în a doua jumătate a anului 1908 totuși a avut la un venit brut de K 3,525 un profit curat de K 2,277, cecece corespunde unei rentabilități de 4.55% a capitalului social de K 50,000. Ramii de operațiune sunt următorii: Active: Cambii, (Escontul), cari se cifrează cu K 53,422, Imprumuturi hipotecare K 17,410, Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți K 17,530. Pasivele le formează capitalul social de K 50,000 vărsat numai K 40,986, diferența de K 9,014 s'a trecut ca activă, Fondul de rezervă format în decursul anului 1908 de K 563. Depunerile spre fructificare cu K 30,817, Reescontul de K 11,691, Creditorii cu K 572 și Interesele tranzitoare cu K 2,162. Adunarea generală s'a ținut în 14 Martie a. c.

*

„*Vlădeasa*“, *institut de credit și economii în B.-Huedin*. Anul 1908 — al XIII-lea dela înființare — a fost pentru acest institut un nou an de dezvoltare și consolidare. Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1908 în comparație cu al anului precedent arată aproape în toți ramii de operațiune creștere. Totalul activelor s'a sporit dela K 1,525,522 la K 1,833,575. Dintre singuraticii rami s'au sporit Cambiile de bancă cu frumoasa sumă de K 236,042 la K 992,080, dintre cari

K 578,042 cu acop. ipot., iar restul de K 414,038 escont. Impr. pe oblig. întabulate s'au sporit cu K 13,045 la K 277,455. Cu considerabila sumă de K 313,258 s'au sporit Creditele de cont curent dela K 47,197 la K 360,456. O mică reducere arată Imprumuturile pe obligațiuni cu cavenți dela K 185,722 la K 171,042. Dintre pasive s'au sporit mai mult Depunerile spre fructificare cu K 92,366 la K 985,357 și Reescontul cu K 97,954 la K 254,753. Deasemenea s'au mai sporit: Capitalul social cu vărsămintele emis. a III-a dela K 120,000 la K 128,526, Fondul de rezervă dela K 47,684 la K 57,052, Fondul special de rezervă dela K 7,304 la K 8,953, Fondul de penziune dela K 16,660 la K 22,412, iar Fondul filantropic după diverse distribuiri făcute în decursul anului a rămas de K 1,856. O creștere de K 102,971 arată Conturile curente (între cari primul loc îl ocupă Filiala din Hida) cari se cifrează cu K 313,942. S'a redus poziția Diversi creditori cu K 13,890 la K 10,071. Venitul brut a fost K 68,954 (în 1907 K 60,346), iar profitul curat de K 36,165 față de K 32,831 din anul 1907. Revirementul total a fost de K 11,954,151 (în 1907 K 10,257,281), iar reverimentul cassei de K 4,547,422. Adunarea generală s'a ținut în 11 Martie a. c. Direcțiunea a propus distribuirea unei dividende de 7%, dotarea Fondului de rezervă cu K 8,000, prin cecece va ajunge suma de K 65,052, a Fondului special de rezervă cu K 1,600 (va ajunge la K 8,904), Dotarea Fondului de penziune cu K. 5810 prin cecece se va urca la K 28,222. Pentru scopuri filantropice a propus K 3016, iar distribuirea lor să se încredințeze direcțiunii.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. Din raportul ministrului de agricultură dela 1 Aprilie dăm următoarele:

În jumătatea a doua a lunii Martie timpul îndelungat de iarnă s'a schimbat cu un timp de primăvară mai dulce și uscat, așa că în toată țara s'a putut da zor lucrărilor de primăvară întârziate mult pretutindeni și de atunci aceste lucrări se urmează neîntrerupt. Pământul este, cu puține excepții, fragil, și astfel arăturile se fac în bune condiții. În câmpurile cu pământul cleios aratul merge mai greu, pentru că pământul este scortșos. Unde și unde ar fi de trebuință o ploaie domoală. Pe Alföld, îndeosebi la sud, și dincolo de Dunăre sămănatul orzului, ovășului și a mazărichei cu ovăș s'a făcut și în unele locuri a început să încolțească. În numitele regiuni s'au sămănat și luțerna, iar trifoiul, cartofii și legumele au fost desgropate. Descoperirea, păruirea și legatul viei sunt în curgere, în butul pagubelor sporadice de ger. Un progres frumos fac pomii, cari se curăță de omide.

Judecata asupra *iernării sămănturilor de toamnă* începe a se clarifica. Cu toate că se aud și plângeri asupra relei iernări a sămănturilor, și cu toatăcă unele sămănturi trebue arate și sămănate de nou, totuși în genere păreri asupra *sămănturilor de toamnă* — *grâu și săcară* — sunt satisfăcătoare și chiar bune. Sămănturile înfrățesc frumos nu numai la șes, ci și în regiunile deluroase și muntoase, numai în părțile ardene se aud sporadice plângeri. Sămănturi cari au încolțit rău, neasemenea sau defectuos, obvin în *Ungaria* de sus, în regiunea Tisei și în partea dreaptă a Dunării. Regiuni în cari mai ales sămănturile de toamnă, nu au răsărit, obvin în deosebi: în stânga Dunării, între

Dunăre și Tisa, în comitatele Vesprim și Comarom. *Orzul de toamnă și rapița* sunt în stare satisfăcătoare, în unele locuri ele sunt frumoase, cu toată că au suferit mult din cauza gerului. Multe teritorii sămănate cu orz de toamnă și cu rapiță trebuie arate și sămănate cu alte plante, așa că în acest an teritoriile sămănate cu plante de primăvară vor fi sigur irăș în o extenziune mai mare, îndeosebi pentru că, din cauză că iarna a sosit prea de timpuriu, multe locuri nu s'au putut sămăna în toamnă. Mari griji le cauzează agricultorilor acum nutrirea vitelor; din norocire însă livezile încep deja a înverzii, așa că vitele tinere vor putea fi scoase în scurt timp la pășune. În lipsa de fân și paie se întrebuintează în grad foarte mare surrogate și nutrețuri întăritoare ca făina etc. Vitele, ce e drept, au slăbit mult, dar în genere sunt sănătoase.

CRONICA.

† *Dr. Alexandru de Mocsonyi*. În mormântarea marelui bărbat al neamului nostru, a căruia moarte am anunțat-o în numărul nostru trecut, s'a făcut Luni, la 5 crt. Au luat parte la înmormântare prin reprezentanții lor mai multe din băncile noastre: „*Albina*” reprezentată prin d-nii *Part. Cosma, Dr. Liviu Leményi* și *Dr. Eus. R. Roșca*; „*Victoria*” din Arad, care din acest incident a emis și un anunț funebrel „membrului său fondator”; „*Lipovana*” din Lipova, al cărei prezident a fost defunctul, etc. etc.

Necrolog. Stefan Oășanu Havași, marele mecenat român, membru în direcțiunea inst. „*Economul*” în Cluj a răposat la 6 crt. în etate de 78 de ani.

Governorul al „Băncii Austro-Ungare” a fost numit secretarul de stat politic în ministerul de finanțe ungar *Dr. Alexandru Popovics*. Noul guvernor, un economist și financier distins, este timișorean și bărbat în floarea etății, abia de 46 ani.

Societatea de asigur. „Transilvania” în Sibiu. Asupra adunării generale a acestei societăți am primit un raport mai lung din care, în lipsă de spațiu, redăm următoarele:

Adunarea generală s'a ținut la 4 crt. și a decurs în ordine, primindu-se raportul consiliului de direcțiune și al comitetului de supraveghiere, precum și propunerile prezentate, și votându-se ambelor organe absolutul.

În direcțiune au fost realeși d-nii *A. Gottschling, Ludwig Fabritius* și *Nic. Măneguțiu* și la un loc vacant a fost ales d-l *Dr. Ilie Beu*, care însă, după informațiile ce avem, n'a primit mandatul, ce i s'a oferit.

Comitetul de supraveghiere, compus din d-nii *Dr. A. Böck, Adolf Fonn sen.* și *Iosif Lissai* a fost întreg reales.

Agentură poștală nouă. Cu data de 1 crt. și-a început activitatea în comuna *Berzava* com. Aradului o nouă *agentură poștală*, care servește comunele *Aldesti, Berza* și *Voivodeni*. Agentura stă sub controlul oficiului postal și telegrafic din *Boroșsebes*.

Răsboiul vamal cu Serbia. La 31 Martie a. c. a expirat convenția vamală provizorie, prin care

s'a regulat până acum relațiile comerciale dintre Austro-Ungaria și Serbia. Convenția, în urma refuzului guvernului sârbesc neputându-se înol, cu începere dela 1 crt. ambele țări aplică asupra mărfurilor importate din cealaltă țară tariful autonom.

Oficii telegrafice noue. Următoarele stațiuni de cale ferată de pe linia *Oravița — Bocșa-montană — Reșița* și anume: *Bogsánhuta, Kolezán, Monio, Kölnik, Román-Resicza, Dohlin, Forotik, Füzes, Kákova, Királkegye, Kistikkány — Greovácz, Komoristye, Majdánagadics* și *Nagyszurdok* au fost autorizate a manipula telegrame oficiale și private.

Băncile slovacești. După o statistică publicată în organul băncilor slovacești „*Slovenski Penaznik*” la finele anului 1907 au existat în total 23 de institute de bani slovacești, în total cu un capital social de K 4.033,051. De atunci s'au mai înființat încă 9 institute noue cu capital de K 1.280,000 și și-au urcat capitalul 10 institute, în total cu suma de K 2.508,400.

Chestiunea de limbă și băncile vieneze. O bancă cehă din Viena poartă registrul de evidență asupra circulațiunii efectelor pentru fixarea dărei de rată în limba cehă. Organele financiare au cerut ca registrele să fie purtate și în limba germană, care în Austria de jos este limba oficială. Banca neîmplinind cererea, a fost pusă la amendă în bani.

Toate băncile din Viena, fără excepțiune, s'au declarat solidare cu banca pedepsită și au prezentat judecătoriei administrative o plânsoare, în care susțin, că autoritățile financiare sunt obligate a efectua controlul prin funcționari cehi sau cari cunosc limba cehă. Hotărîrea judecătoriei administrative este așteptată cu încordare din partea tuturor cercurilor interesate.

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

Institut de credit și economii soc. pe acți în Mehadia. S'a înființat la 31 Ianuar 1909. cu capital soc. de K. 36 000 în 360 acții à K. 100. Direcțiunea se compune din următorii 7 membri investiți cu drept de firmare: *Sam. Brauch*, comerciant; *Nic. Chiticean* sen. privatier; *Zaharie Popovici*, măcelar; *Ioan Șoșoi*, întreprinzător; *Ioan Trapșa*, sen., econom, toți din Mehadia. *Anton Prohasca*, comerciant în Pecienesca și *Dum. Dobrina* din Jablanița. Director executiv este: *Constantin Dure*, paroch în Mehadia, investit cu drept de firmare.

„Societatea acționară de cărămidărie” în Bistrița. S'a înființat la 24 Februarie a. c. cu capital soc. de K 40,000 în 40 acții à K 1000. Direcțiunea se compune din 4 membri, investiți cu drept de firmare: *Dr. Gavriil Tripon*, adv.; *Dr. Alex. German*, medic; *Dr. Victor Onișor*, adv.; și *Dr. Iuliu Pop*, adv.; cu drept de firmare este investit și funcționarul *Ioan I. Constantin*.

Firme insolvente:

Gross Iakab, comerciant în Cluj.

Bihari Mór, comerciant în Székelykeresztur.

Oprea Nicolae, comerciant în Roșia-Abrudului.

Weiss Hermann, comerciant în Jibot.

„TRANSYLVANIA”, bancă generală de asigurare mutuală în Sibiu.

Incheierea conturilor pe anul 1908.

Percepțiuni.	Contul profit și pierderi secția I. pro 1908.		Erogațiuni.		
	K	f			
Premii după detragerea stornărilor . . .	370,077	08	Premii de reasigurare	143,854	15
Competințe după detragerea stornărilor . .	22,069	90	Salare, spese, tipărituri, spese de călătorie, insertiuni, porto-poștal	62,357	83
Rezervă de premii din anul 1907	76,494	30	Spesele și salariile agenturilor principale .	19,972	50
Rezervă de daune din anul 1907	13,002	05	Amortizare din mobilier	305	01
Interese și venite după case	2,274	92	Amortizare din pretensiuni dubioase . . .	1,306	23
Venite diferite	1,205	61	Ajutoare la pompieri	873	17
Profit de curs la efecte	5	—	Interese după avansuri	5,449	28
			Contribuție	2,926	11
			Contribuiri la fondul de pensuni	3,681	43
			Provizioni	35,275	95
			Daune solvite și spese de prețuire după detragerea părților de reasigurare . . .	108,664	37
			Rezervă de premii pro 1909	75,407	64
			Rezervă de daune pro 1909	11,098	95
			Inter. după titli de întemeiere	11,233	80
			Eexcedent pro 1908	2,722	44
				13,956	24
				485,128	86

485,128·86

485,128·86

Percepțiuni.	Contul profit și pierderi secția II. pro 1908.		Erogațiuni.		
	K	f			
Premii după detragerea stornărilor . . .	423,066	08	Cazuri de deces achitate	178,234	15
Competințe după detragerea stornărilor . .	7,727	83	Asigurări de dotă	38,900	—
Rezervă de premii din anul 1907	1,350,013	43	Asigurări cu termen	55,920	—
Premii transitorii din anul 1907	28,017	42	Asigurări de rente viagere	399	84
Cazuri de deces anunțate din anul 1907	9,718	—	Rezervă pentru cazuri de deces anunțate	10,000	—
Premii de reasigurare anticipate pro 1909	442	98	Premii de reasigurare anticipate în anul 1907	5,036	12
Interese și chirii după case	71,802	29	Premii de reasigurare achitate	15,475	76
Venite diverse	1,960	91	Provizioni de achiziție	16,143	46
			Provizioni de incasso	12,699	67
			Onorare la medici	9,347	20
			Salare, spese, tipărituri, spese de călătorie insertiuni, porto-poștal etc.	54,452	18
			Spesele și salariile agenturilor principale	11,042	43
			Amortizare din mobilier	305	02
			Amortizare din pretensiuni dubioase . . .	721	72
			Perdere de curs la efecte	1,185	50
			Contribuție	4,680	99
			Spese și reparaturi cu casele	655	82
			Polițe rescumpărate	37,966	68
			Premii restituite	2,210	87
			Contribuire la fondul de pensuni	3,767	31
			Interese după împrumutul hipotecar . . .	3,139	96
			Rezervă de premii pro 1909	1,387,751	71
			Premii transitorii pro 1909	29,745	90
			Inter. după titli de întemeiere	11,119	50
			Eexcedent pro 1908	1,847	15
				12,966	65
				1,892,748	94

1.892,748·94

1.892,748·94

Bilanțul vezi pe pagina următoare.

Bilanț la 31 Decembrie 1908.

Active.			Pasive.		
	K	f			
Cassa în numărare	46,748	14	Fond de întemeiere fl 300,000	600,000	—
Titli fondului de întemeiere neemiși	146,200	—	Rezervă de premii secția I	75,407	64
Titli rescumpărați	40,400	—	Rezervă de premii secția II	1,387,751	71
Efectele fondului general	426,325	—	Premii transitorii	29,745	90
Efectele fondurilor de garanță	45,200	—	Rezervă pentru daune de foc anunțate	11,098	95
Efectele fondului pe pensuni	153,438	50	Rezervă pentru cazuri de deces anunțate	10,000	—
Depuneri spre fructif. ale fond. de pens.	5,320	70	Rezervă de premii secția II în depozit la		
Imobilii: casele Str. Cîsnădiei Nr. 1, 3, 5	449,872	58	institute de reasigurare (cesiuni)	50,336	38
casa Str. Iernii Nr. 22 și 24	15,372	—	Avansuri pe efecte	102,000	—
casa din Cluj, Bocskay-tér Nr. 16	23,000	—	Creditori diverși	5,219	78
Imprum. pe polițe de asigurare pe viață	365,557	54	Datorii ipotecară și de cont-curent	54,505	23
Depuneri, depozite în giro-conto și depozite în numărare	16,673	38	Fond de pensiuine	158,759	20
Depuneri pentru rezerve de premii restituite	53,913	20	Interese transitorii după detragerea intereselor active ale efectelor	2,882	23
Premii de reasigurare anticipate s. II pro 1909 după detragerea retrocesiunilor	442	98	Interese neridicate dela titli de întemeiere	1,134	—
Rezervă de premii sect. II în depozit la inst. de reasigurare (retrocesiuni)	20,855	49	Fondul de garanță secția I	5,331	88
Portofoliu de cambii și acceptate de acoperire	7,196	81	Fondul de garanță secția II	34,340	60
Salduri și numărare la agenturi sect. I	138,033	11	Excedent rezervat secția I pro 1906	2,113	83
Salduri și numărare la agenturi sect. II	133,416	80	Excedent rezervat secția I pro 1907	2,419	83
Valori neincassate în portofoliu	8,486	80	Excedent rezervat secția II pro 1906	2,635	94
Debitori: societ. de reasig., spese de achiziție și diverse	299,639	14	Excedent rezervat secția II pro 1907	994	34
Avansuri la inspectori	19,869	76	Excedent secția I pro 1908	2,722	44
Mobile, table de agenturi, tipărituri și plăci de asigurare	28,269	73	Excedent secția II pro 1908	1,847	15
Pretensiunea secției I la secția II	91,448	30			
Instalațiuni electrice	4,967	07			
	2,541,247	03		2,541,247	03

Sibiiu, în 31 Decembrie 1908.

Dr. W. Bruckner m. p.

V. Thiess m. p.

Conturile încheiate și bilanțul, confrontate cu registrele referitoare, s'au aflat în consonanță.

Sibiiu, în 19 Martie 1909.

Consiliul de supraveghiere:

A. Fonn sen. m. p.

Dr. Arnold Böck m. p.

I. Lissai m. p.

„Agricola“, soc. econ. pe acții în Hunedoara (V. Hunyad).

CONVOCARE.

P. T. Domnii subscriitorii de acții la înființându-l institut „Agricola“ societate econ. pe acții în Hunedoara (V.-Hunyad) sunt prin aceasta invitați să ia parte la

Adunarea generală de constituire,

ce se va țineă *Duminecă în 25 Aprilie st. n. 1909 la orele 2 d. a.* în localul însoțirii „Agricola“ din Hunedoara, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul fondatorilor.
3. Proiectul de statute.
4. Decis asupra înființării ori neînființării institutului.
5. Alegerea direcțiunii pe timp de 3 ani și a comitetului de supraveghiere pe 1 an.
6. Dispoziții transitoare și referitoare la improtocolarea firmei.
7. Eventuale propuneri independente.

N. B. Tot ce privește înființarea societate pe acții „Agricola“ să se adreseze la însoțirea „Agricola“ în Hunedoara (V.-Hunyad).

Fundatorii înființându-l societăți pe acții «Agricola».

Nr. 101 (1—2)

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33,928,000

Centrala în Viena: ———

◆◆ Agenturi generale în Sibiiu și Brașov ◆◆

la

„Albina“ inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă cu:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius“ fondată sub egida societății „Dunărea“.

„ALBINA“, institut de credit și de economii, Sibiiu.

Nr. 11,678/1909.

Prospect.

Adunarea noastră generală din 27 Martie a. c. a luat cu privire la **urcarea capitalului social** următorul concluz:

Capitalul social se urcă dela K 2.400,000 la K 3.000,000.

În acest scop se vor emite 3000 acții nouă de câte K 200 sub numerii curenți 12.001—15,000.

Din această emisiune 750 acții cu drept de a participa la dividendă cu începere dela 1 Ianuarie 1909 se dau acționarilor „Lugoșanei“ din Lugoș, fuzionată cu „Albina“, în schimb pentru 1500 acții de ale „Lugoșanei“, 2000 se rezervează pentru acționarii actuali ai institutului, iar restul de 250 se va vinde în favorul Fondului special de rezervă.

Relativ la cele 2000 acții rezervate pentru acționarii actuali ai institutului, fiecare acționar are dreptul de preferință să opteze *tot după 6 acții vechi trecute pe numele lui* în registrul acționarilor (§. 7 al Stat.), *pentru câte o acție nouă*.

În acest scop, pentru complectarea numărului de 6 se pot cumpăra drepturi de optare dela acționarii, cari nu optează — fără nici o taxă de transscriere.

Abateri dela condițiunea ca acțiunile vechi să fie înregistrate pe proprietarul actual se pot admite numai erezilor, cari vor dovedi: că proprietarul vechiu a răposat, că ei sunt îndreptățiți a moșteni acțiunile vechi înregistrate pe numele decedatului, că s'a pus la cale procedura de ereditare, dar nu s'a terminat. Această excepțiune însă se poate admite numai până la termenul fixat pentru însinuarea optării. Astfel de acții se vor liberă îndreptățiților numai după predarea judecătorească a eredității.

Prețul acțiilor se va plăti în senzul §-lui 9 al Statutelor în cinci rate trilunare egale și anume:

prima	rată până la	1 Iulie 1909;
a doua	„ „ „	1 Octomvrie 1909;
a treia	„ „ „	1 Ianuarie 1910;
a patra	„ „ „	1 Aprilie 1910;
a cincia	„ „ „	1 Iulie 1910;

Se pot plăti însă și mai multe rate deodată.

Acțiunile nouă nu vor participa la dividenda anului curent, ci acționarii vor căpăta numai 5% interese după capitalul vărsat, dela ziua sosirii banilor la cassa institutului până la ultima Decemvrie a. c. Vor participa însă la dividenda anului viitor, din care motiv ratele a patra și a cincia se vor plăti cu 5% interese dela 1 Ianuarie 1910.

Față de acționarii, cari nu vor plăti ratele regulat, se va aplica §. 10 al statutelor.

Termenul pentru prima optare se fixează pe ziua de 15 Iunie a. c., iar pentru a doua îl va fixa Direcțiunea institutului numai în cursul lunei Iulie a. c.

Acțiunile cari nu se vor subscrie până la acest termen se vor vinde tot în favorul Fondului special de rezervă.

Acțiunile nouă se vor dată din 1 Iulie 1910.

Deodată cu prima rată se va plăti la fiecare acție o taxă de câte K 10— pentru acoperirea speșelor.

Această taxă se va contă la Fondul special de rezervă, din care se vor acoperi și speșele.

Intru executarea acestui concluz Domnii acționari să binevoiască a prezenta acțiunile (din emisiunile anterioare fără coalele de coupon) subsemnatei direcțiuni însinuând optarea pe epistola de pe contrapagină, * *iar acțiunile „Lugoșanei“ menite a se schimba cu acții de ale noastre au să se prezenteze la Filiala noastră din Lugoș.*

Considerând că nu toți acționarii își vor putea întregi numărul acțiilor vechi astfel ca să se poată divida cu 6, ci unii vor dori să vândă dreptul de optare pentru numărul superfluu, alții să-l cumpere pentru completarea numărului ce le lipsește până la 6: direcțiunea se angajază să mijlocească gratuit atât vânzarea, cât și cumpărarea.

În acest scop, acționarii actuali deodată cu însinuarea vor declara pentru câte acții nouă optează și câte drepturi de optare vor să vândă sau să cumpere?

Prețul dreptului de optare pentru o acție veche se fixează cu K 35—, care are să se plătească deodată până la 1 Iulie a. c. la Cassa centrală a institutului.

Intrucât nu s'ar oferi de vânzare atâtea drepturi pentru câte s'a anticipat prețul de cumpărare, se va face reducere, însă astfel ca fiecare reflectant să-și poată procura cel puțin câte o acție.

Sibiiu, în 2 Aprilie 1909.

Directiunea.

* Prospectul s'a trimes și separat fiecărui acționar.